

س ۱۳۲۴ نه

۵ صفر الخیر

الدین والادب

نامنده

جله ۶ اسلامیه در

غرہ ذی الحجہ ۱۳۲۴
س ۱۹۰۷
۳ غنوار

خارنطیومطبعہ
قران

تاریخ تأسیس

سنه ۱۳۲۴

۵ صفر الخیر

الدین و الادب

نامنده

مجله اسلامیه در

سنه ۱۳۲۴ غره ذی الحجه
۱۹۰۷ ۳ غنوار

محرر و صاحب امتیازی :
قزان خدام علمندین
ملا عالم جان البارودی.

خارطیه مطبعه
قزان.

اعوذُ باللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

من سورة البقرة

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ
أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سَنَابِلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ
يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ*

ترجمه:

الله يولنده ماللارينى ويرگوچيلر شونداى اراق كيكدركم اول
ارلق يدى باشاق اوسدروب هر باشافده يوزار اراق بولور*
الله تلاگانينه آرتدرا الله كينك رحمتلى هر كمنك نيتينى واشينى بلگوچى*
يخشى يرگه ساچيلغان بر ارقدين يدى برتوك باشاق چيقوب
هر باشافده يوز دانه اراق بولغانده هر اراق يدى يوز الش آرتقان
بولا شونك كى الله يولنده (الله راضى بولورلق يخشى اورنغه درست
نيت برله) ياردم ايدلسه مال صرف ايدلسه يدى يوز الش قدر آرتور
الله برکت ويرر*

الَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يَتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا
مِنْ أُولَىٰ أُولَىٰ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

ترجمه :

الله یولنده ماللارینی انفاق (توتوب) ایدوب انفاقلارینه منت
ورنجیتو ایارتنگان کیشیلر ننگ اجر لری الله حضور نده بولغوچیدر وهم
آنلارغه هیچفورقچ بولماس آنلار حسرت چیکه ماسلر *

قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذَىٰ وَاللَّهُ

غَنِيٌّ حَلِيمٌ

ترجمه :

یخشی سوز وکیچورو اذالی (رنجیتولی) صدقه دین یخشیراق *
الله مونکسز وعلیم *

رنجیتمای صدقه ویره آلماسانکز یخشی سوز برله فقیرنگ سوراب
بورچوماقینی کیچوروب کورکام روشده قایتارنکز * بو اشکنز
رنجیتوب صدقه ویرما کمکنزدین یخشیراق بولور . الله ننگ سزگه صدقه
برله بیورماقی فقیرگه اوزی ویره آلمادقندین دگل بلکه غنی (مونکسز بای)
بولاتوروب سزگه صدقه نکز برابرنده آخرنده کوب فائده وثواب
ایرشددر ایچوندر * اذی فیلماقنکز برابرنده تیز کوندین سزگه
جفا و عذاب ایرشدرماسه ده حلیم (چدام) بولغانلقندین آشوقمای آخرنده
عذاب ایثار ساقلانمکز دیمک بولور *

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَتَكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَىٰ
كَالَّذِي يَنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْءِ مِنَ اللَّهِ وَالْيَوْمِ

الْآخِرَ فَمِثْلَهُ كَمِثْلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تَرَابٌ فَاصَابَهُ وَأَبِلَ فَتَرَكَهُ
صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ❀

ترجمه :

ای ایمانلی کشیلر (اللهغه اشانغان آدمار) صدقه لر نکرزی منت وادی
سبیلی یوفالتمانکز اللهغه و آخرتکه اشانماغان - آخرتده الله دین ثواب
ورحمت کوتوب دکل - باری آدمارگه کورنش ایچونگنه صدقه وانفاق
قیلغان کشی کبی * موندای کشینک حالی قتیغ تاش استونده گی توپراقغه
ایگون ساچوب یغمور یاوب (توپراقینی یباروب) شما تاش قنه
قالدرغان کبدر * بوندای کشیلر ساچکان ایگونارندین هیچ فائده
کورمایلر سبکان اورلقلاری بوشقه کینه شونک کبی بونلارده کورنش
ایچونگنه آخرتده الله دین ثواب کوتوب بولماغان خیر واحسان قیلولارندین
برفائدهده کوره آلماسلار *

الله ایمانسز (آخرتکه چینلاب اشانماغان یخشیلقلارینی الله ایچون
قیلماغان) کشیلرینی چین فائدهلی اشکه کوندرمای *

وَمِثْلُ الدِّينِ يَنْفَقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَتَثْبِيثًا
مِنْ أَنْفُسِهِمْ كَمِثْلِ جَنَّةِ بَرَبِوَةَ أَصَابَهَا وَأَبِلَ فَاتَتْ أَكْلَهَا
ضِعْفَيْنِ فَإِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَأَبِلَ فَطُلُّ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ❀

ترجمه :

الله رضالقینی تیلاب و ثوابقه نفسلرینی کوندروب ماللارینی صرف
ایتکان کشیلرنک مثالی بیوک اورنده بولغان باغچه کبدر آنکا یغمور
ایرشوب آشاملقلارینی (یمشلرینی) ایکی الش ویرر اگر یغمور

باومای ایکن چیق ایرشور (نچوک بولسه ده موندای باغچه قوری فائده سز قالماس) الله قیلغان اشکنزی کورگوچیدر *

اَيُّوَدَ اَحَدِكُمْ اَنْ تَكُوْنَ لِحِجَّةٍ مِّنْ نَّخِيْلٍ وَّاَعْنَابٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَاَصَابَهُ الْكِبَرُ
وَلَهُ ذُرِّيَةٌ ضِعْفًا فَاَصَابَهَا اَعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاجْتَرَقَتْ كَذَلِكَ
يَبِيْنُ اللهُ لَكُمْ الْاٰيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُوْنَ ❀

ترجمه :

قايسنکز سويار شوني كم آستندين صولار آغوب تورغان خرمالق
واوز ملك وهر تورلى يمش ويره تورغان باغچه سى بولسه (شول باغچه دين
تويوب تورغوچى) ياش بالالارى بولوب اوزينه قارتلق ايرشكان كونه گنه
يمان ايورمه باغچه سيني ياندرسه (البته برنكز ده بولاي بولوني سويماس)
مالينى الله رضاسى ايچون صرف ايتماى ربا ايچون صرف ايتكان كشيلىده
اوشبوننك كبيدر حاضره كورر كوزگه يخشيلق بولوب كورلسه ده
آبطراغان كونده گنه جانوب كيتكان باغچه كبي ثوابنك چين كر ك وقتنده
(آخترده) هيچ فائده سى بولماس ديمكدر *
الله سزگه شولاي آيتلر (عبرتلر) بيان قىلا شايد اويلارسز (اويلامافكنز
تيوشليدر) *

❀ مذکور آيتلرگه متعلق بعض فوائد ❀

(فى سبيل الله)

سبيل صراط كبي اصلده بول معناسنده بولوب قرآن اصطلاحنده (صراط
مستقيم) (صراط الله) ديوتوغرى دينگه (اسلام دينينه) ايتولكان كبي
(سبيل الله) ده الله نك دينى معناسنده بولوب آيتدين الله دينينه ياردم ايتو

وشول مقصود بر له مال صرف قیلو مراد بولسه كرك * كوب مفسر لر نك ایتوشلر نچه الله نك طاعتنده و آنك رضالقینه موافق اور نغه انفاق قیلو ماده لرینی (یتیم و طول و بار چه آبطر اغان بنده لر کبیلر نی و جهاد ماده لرینی) هر قایوسینی شامل بولسه ده لفظنك لغت معناسینه و شریعت نظرینه کوره دین یولنده یاردمگه خاص بولمقی بیک قریب احتمالدر * مطلقا الله نك هر سویکان اور نینه درست نیت بر له مال صرف ایتو فی سبیل الله صرف ایتو کبی کور لسه ده سوز نك بناسینه و قرآن نك تعبیر و اصطلاحینه قار اغانده بوندای اور نلر فی سبیل الله اسمینه کر ماینچه فقط لله ، لرضاء الله صرف ایتو و کوب ثوابلی بولغان یخشی اور نلارغنه بولمقی آنکلاشولادر *

(۱) چونکه سبیل : دین معناسنده بولغانغه کوره سبیل الله الله نك دینینه یاردم ایتوگه دلالت قیلادر *

(۲) مصارف زکات آیتنده الله تعالی (فی سبیل الله) ن فقراء و مساکین و باشقه مصارف صدقاتقه کوره آیرم ایدوب ذکر ایتکان ایچون اول اور نلر دین باشقه بولمقی آنکلا نادر *

پس فی سبیل الله الله نك دیننده مال صرف ایتو یعنی الله نك دینینی میدانغه جبقارو، و خلق آراسنده تار التو، یوقالو دین و اوز گار و دین ساقلاو ایچون یاردم ایتولر مراد بولمقی امید ایدله در * بو مراد هر زمانك اوزینه کوره بیلگولانور * ابتدای اسلامده دیننی ساقلاو ایچون جهاد (کافر لر بر له صوغش) بیکرک حاجت بولغان صوغشسز دیننی ساقلاو ممکن بولماغان شونلقدن الله یولنده انفاق : کو برک جهاد امورنده و آننك كرك یراغنده انفاق قیلو بولغان * صحابه و تابعین دین بایتاق ذاتلار نك (فی سبیل الله) نی الجهاد فی سبیل الله دیو لا علاء کلمة الله دیو تفسیر ایدولری اوشبونك ایچوندر *

دین ساقلاو ایچون ضرور بولغان مدرسه لر بناسی ، شاگردلر تربیه سی ، اماملار و مدرسار آسراوی بولنرغه کرکارنچه یاردم ایتو

فی سبیل الله انفاق قیلونك برنجی اورنی بولورغه تیوش * وهم باشقەر وشچه ده
مسلمانلارنك دین و ملتیرینی ضرر وزیان دین ساقلاوده توتولغان
ماللار اوشبو یولده صرف ایدلگان ماللار بولسه لار كرك *
الله تعالی زکات مصرفلرینی بیان مقامنده (فی سبیل الله) نی فقیر
و مسکین کبی باشقه مصرفلر قطارنده ذکر ایتکان بولسه ده کوب
اورنلارده اوزینی خالص ذکر ایتکان * مونك حکمتی مالنی دینگه
فائده ایتار دای اورنغه توتو باشقه تورلی فقیر و مسکینلر گه توتودین
آرتغراق بولغانندین بولسه كرك *

﴿ المن والاذی ﴾

الله یولنده مال صرف ایدوب اول مالنی ضایع بولودین صاقلاو كرك
ایکان ایکی تورلی اش صدقه و انفاقنی یوقغه چغارا ایکان *
برای ویرکان صدقه نی فقیر گه (صدقه و خیرنی آلوچیغه) منت ایتمکدر *
منت دین صاقلانو ایچون : صدقه نی خالص الله ایچون ویرمک تیوش
آلوچیدن و باشقه کشیدین فائده کوتماسکه كرك * صدقه بر ابرنده
فقیر دین حرمت کوتسه ، و آنکا الوغلق قیلسه یا که صدقه سی ایچون
دعا قیلورغه بیورسه منت قیلغان بولور صدقه و انفاقنی خالص بولماس *
وهم اذی (صدقه آلوچینی رنجیتو) ده منت کبیدر بوقباحث خلق
غالبا منت قیلودین توغادر کم بولسه ده صدقه سینی آلوچیغه بر طریق
برله آغزلق کلتورسه اذی وهم منت ایتکان بولوب صدقه سینك ثوابینی کیمونکان
بولور یا که بتونلای یوقالتقان بولور *

چونکه منت و اذی ایتکاخ صدقه لرنك چینلاب الله ایچون بولماوی
بلونادر الله ایچون بولسه و آندین ثواب امید قیلوب بولسه آندای
الوغ فائده بر ابرنده اوزینك صدقه سینی کورماس و بر نرسه گه ده
حساب ایتماس منت و اذی ایدرگه یول تابماس ایدی *

بورونغی بخشیلار صدقه ویرمك بولسهلار اوزلری صدقه آلوچینی تانومای اوزلرینی آنکاتانوتمای یاشرین ویرگانلر ریاسز منتسز اذاسز صدقه بولسون دیو بواشکه تروشقانلار بوزمانده ادب بلگان بعض عملکتلرده عادت شول کم آبرویلی کشی گه صدقه ویرمك بولسهلار قولینه قولغه ویرو آدمینه کوره نوع اذابولغانغه ویرماینچه ویرگوچی کشی تواضع وادب برله آلوچی نك کوز آلدینه غنه قویوب کیتادر *
وهم دعا قیل وفلان ديه سويلمای چونکه صدقه سینی بر نرسه گه حسابلاب آنک برابرنده مکافات کونو منت بولادر *

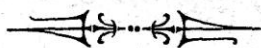
اخلاق کتابلرنده هم آچیق ایتکان که کمگه بولسهده صدقه ویرسه صدقه سی برابرنده اول کشیدین دعا سوراماسین *
چونکه صدقه نی الله ایچون ویرسه مکافاتینی الله ویرگوچیدر بنده ثوابینی البته تبار * حضرت، آبری دعا قیل وفلان ديمکی برله منت قیللق واذی ایرشدرمك حاجت تو گلدر *

صدقه آلوچی کمسنه برکشیدین منت واذاسز خیر کور گاج منتدار بولورغه، تیوشلی وقتنده دعا قیلورغه اوزی پورچلیدر.
انصافی و مرواتی بولسه شاید ریاسز قبولی امیدلیرک حالتده دعا قیلور *
بو مسئله نی هر قایو عالم وملا بلسه لرده کتابلرده اوقوسه لارده مساهله قیللار تونمایلار ایتمایلر بایلار نك قوری موداغه هوسلرینه حقیقتدین قوری قالولارینه یاردم ایدهلر بایلارده چن دعانك نی ایکانینی بلهکانلر ندین فائده سز کورساتشکه مغرور بولالار *

﴿ الریاء ﴾

صدقه نی یوقغه چیقارغوچی نرسه لرنك ایکنچیسى ریادر اخلاص سز ریاء (کورنش و کورساتش) ایچونگنه قیلنغان خیر و صدقه بیگرک باطل آخرتده فائده سز ایکان * عمل و عبادت الله ایچون قیلونماغاج الله نك اول عمل و عبادت برابرنده جزا و ثواب ویرمکی عقل بوینچهده تیوشلی کورلمای شونك ایچون الله اوزیده شونی آنکلاتقان *

پس اللهغه و آخرتکه و آنده خیر و شر برابرنده تیوشلی روشچه جزا
 بولماقینه اشانغان کشی ننگ وظیفه سی و ایمانینگ و اشانوینگ مقتضاسی
 اوشبودر کم خیرلی عملینی (صدقه و عبادتینی) باری الله ایچون و آندین
 اجر آلو ایچون قیلسون اگر بر کمسنه خلقغه کورساتور یخشی اسم
 آلور آتاق چیقارر ایچون گنه مالینی صدقه فیلا یا که باشقه چه عبادتله
 اوتای ایکن آلداغی الوغ اجر گه و چیکسز ثوابقه اشانماغانلار اشینی
 اشلگان و اوزینگده اشانماقنده ضعیفک بارلقینی کورستکان بولا *
 رسول الله نك (صلی الله علیه وسلم) سوزلرنده ریانی شرک خفی (یاشرین
 کافرک) دیو تعبیر ایدلگان * ریا اوچونگنه عمل فیلا تورغان کشی
 ظاهرده مسلمان کبی کورلسهده باطنده (یاشرینده) - آخرت ثوابینه
 قز قماغانینه کوره - کافر کبی ایدکینی آنکلاتقان * اللهم احفظنا

بوسنه قربان عیدی ۱۲ نچی غنواره جمعه کون بولسه کرک .

قربان بوغازلاو (چالو)

قربان بوغازلاو اسلامنک شعارندین والوغ علامترندین در امام ابوحنیفه و باشقه بایتاق علما فاشنده واجب، سنت دیوچی مجتهدلر هم کوبدر . واجب دیولسون سنت دیولسون رسول الله صلی الله علیه وسلم برده قالدرمای ادا قیلغان اوزی ایچون و کوچی یتمگان امتلری ایچون اوز قولی برله بوغازلاغان در .

بس قدرتی بولغان اسلامغه اشانغان کشی اوزره البته تیوش عملدر . وهم اعضاسی سلامت ، سیموز حیواننی اوز قولی برله یخشی ایدوب بوغازلامق تیوشدر اگر اوزی یخشی بوغازلای آلماسه بولدقلی کشینی وکیل ایدوب اوزی حاضر بولوب اللهغه یالواروب قبول بولوینی تلاب توررغه تیوش *

قرباننک اصلی

قربان چالو ابراهیم علیه السلامدین قالغان سنتدر باشده اللهنک بیورقی سبیلی اوغلی اسماعیل علیه السلامنی بوغازلامقچی بولغان اوغلی هم راضی بولغان الله بیورغان اشنی قیل من نوزارمن دیگان . ابراهیم علیه السلام اوغلینی بوغازلامق بولغانده آننک واوغلینک تمام الله حکمینه و بیورقینه بوی سنولاری ظاهر بولغاچ الله تعالی آنلارنی بوبلادین قوتقارغان والوغ حکمت ایچون آننک اوغلینه فدا (یلو) ایدوب بر شرافتلی قوچقار بیارگان اوغلی اورنینه شونی بوغازلارغه بیورغان و شوننک ایله راضی بولاچاغینی بلدرگان *

ابراهیم علیه السلام الله رضالقینی تلاب اوغلی اورنینه شول قوینی بوغزلاغان *

اگر ابراهیم علیه السلام الله رضالقینی ایستاب سیوکی اوغلینی قربان ایتمکان بولسه بلکه همه اهل دینگه (ملت ابراهیمییه ده بولغان

کشیگه) اوغلینی قربان ایتمک مشروع بولوب قالغان بولور ایدی
 الله ناک. بتون انسان جنسینه رحمتی درکه انسان بدلینه اللهغه یقینلق
 نیتی، اوزینه فدا قیلو قصدی برله بر حیوان بوغازلاب الله رضاسینه
 صدقه واعانت ایتسه کفایه قیلا تورغان بولغان *

بنده بیک شکر قیلسون کم الله تعالی انسان بالاسینی قربار
 ایتونی مشروع ولازم ایتمگان اوزینک رضالقینی آنکا باغلاماغان
 بلکه بر حیواننی کافی کورگان *

پس بو شریعتکه قوانا قوانا بر حیواننی قربان ایتوب
 فقرانی فائده لاندیرمق شونک برله اللهغه تشکر وتقرب ایتمک
 تیوشلیدر* انسان سلامت، فقرائه یاردم، عائله گه (اهل بیتکه)
 ایرکونک.

خلاصه:

قربان بوغازلاوده ابراهیم علیه السلام واقعه سینی ایسکارو،
 انسان قربانندین قوترلوب حیوان قربانی برله اکتفاء، وآنک
 برله (آزغنه نرسه برله) کوب اجر وثواب، شول بهانه برله
 فقرائه اعانت، اهل بیتک، توسعه (ایرکونلک) کی بایناق
 حکمتلر تابولادر*

کتب احایثده وارد بولغان که رسول الله صلی الله علیه وسلم
 عید نمازینی اوتا نچ مطبهنی تمام قیلو برله شونده اوق پچکان موگوزلر.
 ایکی قوچقارنی اللهغه مناجات ایدوب اوز قولی برله محمددین
 وقربان چالمغان امتدین قبول ایت بسم الله والله اکبر دیوبوغاز-
 لاغان امام ابو داود روایتینه کوره رسول الله صلی الله علیه وسلم
 اوشبو روشده مناجات قیلغان

وَجِئْتُ وَجِئِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

ان صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ
أُمِرْتُ وَإَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ اوشبو روشلی مناجات قیلغاچ

بوغازلاغان

رسول الله نيك (صلى الله عليه وسلم) قربان چالماقینی بیان مقاملرنده
قربان چالغاچ ایکی رکعت نماز اوقونى كو چورمگانلر وهم اشانچلی
فقه وقتوی کتابلر ندهده کورلمای *

خلقنك ایمان شرطی رسالہ سی تعلیمی بوینچه قربان بوغازلاغاچ
برده سوز سویلاشماي تیز اوك ایکی رکعت نماز اوقولاری اصلی اش
بولورغه اوخشامای اول نمازنی عوام ناس واجب مرتبه سنده کوروب
کلاگانلر اول نمازنی اوقوماغانده یارارمو قربان قبول بولورمو دیو
سوراوچیلار کوب بولدی بو بدعت ظن قیلونغان خاق آراسینه کرگان
اماملر ننگ بومسئلده تنبیه ایتولری بیک لازم *

منم اوز ظنمچه قدر کیچه سی ورغائب کیچه سی نمازلاری کبی کتاب
وسننده اصلی بولماغان قیلوی تیموشلی بولماغان ، عوام ناس ننگ گمانلاری
بتونلای قربان ایچون شرط کسی کورو بولغانغه بو خطا گماندین فایتارو
ایچون آنلارنی بو نمازدین منع قیلوتیوش بولسه کرک *

سرخ سرخ

تحصيل علم کلام خصوصنده موازنه

یا ایسه ترغیب

مبادش - قمازان - ملا فائز افندی لایحدهسی

علم کلام خصوصندک سلف لار رضی الله تعالی عنهم دن نه قدر طعنه لار و نه مقدار ذم لار وارد بولدقی کبی زمانه محرر لار ندین هم اهل کلام مغه فیوق کور ایله باقمق تحصیلینه تهدید لار منع لار کثرة ایله تابولقده در . بومسئله بعض محرر لار طرفندین موازنه ایدولسده قناعت ایتدکم دین بن هم قصور منی اعتراف ایتدکم حالده بر نیچه جمله تحریر ایدار که جرأة ایتدم والله الموفق *

دین اسلام مجرد تقلید یا ایسه تعصب طریقچه دین اسلامغه اتباع ایدنکز دیب تکلیفی ایتمیدر . بلکه هر بر امرده فکر یورت مک و اعتبار ایتمکه کوب کوب آیات قرآنیه ترغیب و امر ایتدر * تقلید طریقچه دین اسلامغه اتباع بر مرتبه ده مقبول بولدیسده استدلالتنک فرض ایدوکی و تارکی آثم اولدقی مجتهدین کرام و فقیه عظام طرفندین کوب روایة لار ایله منصوص و مصرح در *

دیارمزه مقدم هم حاضرگی وقت اسلام مدرسهلاری نیگه مخصوص؟ البته علوم دینیه تحصیلینه مخصوص در . مدرس حضرت لاری کیم لار؟ حسب الله علوم دینیه تعلیم ایدوچیلاردر هم علم کلام تنک وظیفه سی نی نرسه دیب سوال بولسه جوابیده دین اسلامده اینک مقدم فرض لازم بولغان شی اهل السنة و الجماعة مسذهبچه اعتقادنی درستلمکدر . واقعا علم کلام شوشی امرده متکفل هم خادم در . متکلمین اولاً اعتقاد جهندین شرعده مقرر مسائل دینیه نی باش مقاله ذکر ایدوب دلیل لار کیتوروب سنکره اهل بدعت تنک کلام لار نیک ذکر ایله رد ایدر لر . ومع هذا شول علم کلام ایچنده مقرر مسئله تنک

برسیده لا یکفر احد من اهل القبله در. الحاصل علم کلام فی هر مخالفی تکفیر و سب ایچون وضع ایدلمگان بلکه ظاهر شرعه تقرر ایتمکان مسائل دینی و اعتقاد مسلمین فی حفظ ایچون وضع ایدلمشدر. در واقع بو نیندایون انصاف بو نیندایون وسعت اداره و ترحم بر مرتبه ده مخالف ظن اولونسه ده همانده تکفیر و سب کبی لار اصطلاح کلامغه مغایر امر لاردر فقط تأسفلی واقعه لاردن برسی: بو علم کلام اهلی بتون عزیز عمر لارین قیل وقال همده مقصودن فوت ایدوب مالایعی ایله اشتغال ایدر لار علم کلامغه باشقه علم لارگه کلام انکار ایدر لار و مخالف لارنی سب مجرد و تکفیر ایدر لار *

شولایده بو کیمچیلک علم کلامغه نسبت بیرلماسه تیشولیدر بلکه سوء استعمال دین ناشی بر حالتدر بو قسه علم کلام حکمت قدیمه یا ایسه حکمت جدیدنی تکذیب ایچون وضع ایدنماش بلکه عقل و حکمت جهنمدین تحقیق ایدلمگان مسائلی فی شرعگه تطبیق ایله شغل لنمک علم کلام ناک مقصود اصلیمی هر بو علم کلام دیگاجده خصوص کلام متأخرین یا کلام متقدمین دیه تعیین ایدلمیدر بلکه و جادلیم بالتی هی احسن آیه کریمه سینک منطوقی ایله ثابت مجادله حسنه در هم نیچه موضعده قرآنده مناظره ابراهیم علیه السلام مع خصمائیه و باشقه انبیاء عظام علیه السلام نیک طریق الزام و مناظره لارینی جناب مولی مدح و ثنا مقامنده ذکر ایتسه بزلار نیک علم کلام و متکلمین فی قبح ایتیمک مز هیچده مناسب دگل در. سلف لار رضی الله تعالی عنیم نیک قبح لاری علم کلامغه توغلدن نهی مقامنده در یعنی باشقه علم کرامک دگل دیب وقت لارین ضایع، عمر لارین اسراف ایدوچیلارگه مخصوص در یعنی تقلیددن چیقماقمز ایچون اول طریق الکلام والاستدلالغه سلوک لازم بولدق کبک ایمان تحقیقی یاخود مقام مشاهده گه وصول ینه ترک استدلال ایله بوله در بس سلفلار نیک قبح لاری حسنات الابرار سیئات المقربین مقوله سندن در.

اما زمانه محررلاری نك دنیا وما فیهاغه نظر مقامنده بزلاز بالکل آرتده قالدوق دیه فکر ایدهلرده آرتده بولمقنی کانه علم کلامغه نسبت بیرهلر. بو بیوک بر جنایت در. بلمیم بزلاز دنیا جهتندین آرتده بولغاچ دین جهتندین آرتده بولمق مناسب ایدی دیرلر می؟ یوقسه منم ظنم چه اصطلاح کلامنی وطریق مناظرهنی قویمق ابله توصیه غیر ملت میسیونیرلق لرنندین امراض ساریه دن بر مرض می؟ غیر ملت ملیون ملیون آقچهلار صرف ایدوب دینی مدافعه ده مخصوص آدم- لار قویوب دین لارین قوتلاسالار بزلاز ملت طرفندین هیچده راسخو طسز شوندایون فنا تربیه سز مدرسه لار ایچنده نچه بلا و مشقت لار یوکل یوکل حسیبه لله علم کلام اوقتقان مدرس لارنی قدح ایدایک می یا ایسه شاگردلارنی می؟ بو سوز بیک قزل یانکا فکر ار بابندین مقبول دگل ایسه ده اهل انصاف اعتبارغه آلسه لر کرک * ما بعدی بولور.

المجله طرفندین تیوشلی جرح و تعدیل مقاله تمامنده عرض ایدلسه کرک.

تعلیم و تربیه

معلمه عائده

معلمه در سکه کرگانچی (خصوصاً بیوکرک درسکرده واورته وعالی صنفکرده) درسنی آلدن حاضرلاب درسینی سربیلارگه اویلانوب خطابت وتدریسکه ملکه لانوب کیلمک تیوشلیدر *
شرح وایضاحقه محتاج مسئلهکرده درس وقتنده توفقی ایتماسلک درجهده بولمق کرک در .

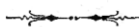
معلم استفسار وقتلرنده (مثلاً اول قاعده نیچوک ؟ ومثالی نیچوک ؟
دیلمک کبی) بردن وبری یولی ایکی نرسه نی سؤال ایتباسون اؤلا بر سؤالینه جواب بیروب بتورسونلرده صونکره ایکنچیسینی صوراسون . معلم خوش ای بلی یعنی دیلمک کبی فائده سز لغولفظلرنی ترک ایتارگه کرک . استفسار وقتنده چیتون لفظلر ایله صوراونی یاکه ایکی معنایی احتمال توته تورغان تورلی سؤالرنی ذکر ایتمسکه کرک . معلم مقصودینی تورلی عبارلر ایله تغییرگه اقتدارلی بولوب هر شاگردنک قوه سینه وزکاو تینه کوره آسان ایتوب استفسار ایتو کرک .
شاگردلر اویاو بولوب هر وقت معلمنک صورانغان وسویلگان سوزلرینه اهمیت ودقت ایتما کبری ایچون استفسار وقتنده سؤالنی بر شاگردنی تعیین ایتمای وترتیبینی رعایه ایتمای صوراب صونکره برینی جواب ویروگه دعوت ایتسون .

معلملر شاگردلرننک هر درسکه حاضر لانوب کیلولرینه اهمیت بیرورگه وآز بولسهده هر قایوسندن استفسار ایتماینچه فالدرماسقه طرشولری کرک . شاگردلر جواب ویردکده جواب بیرونک آدابینی رعایه ایتولرینه اهمیت بیرور طلبه یه بردن جواب بیردرماس .

صور اغاچ شاگرد درست جواب بیرسه و آنکلاغانی بیلونسه
 آنی قویوب ایکنچسینه کوچار. اگر آنکلاب بیتکانی بیلونهای بلکه
 فقط حفظ ایتکانلگندن یا که برسینک القاسندن (اوگرانوندن) گنه
 جواب بیردی دیب شبهه ایدلسه یانکادن آچیراق ایتدروب و تفصیلا
 جواب صورالور. اگر شاگرد آزغنه بولسه ده اوزگارتوب و سؤالغه
 موافق بولوب بیتمگان روشده جواب بیرسه معلم شول کویونچه
 کیتماس بلکه اصلاح ایتوب توزاتوب جواب بیرونی طلب ایدر.
 اگر جواب ویرمسه یا که خطا جواب ویرسه معلم بوننک سببینی فکر
 ایدر. اگر اوزیننک سؤالنده بر چیتوننک تابسه یا که بوننک
 اوخشاشی برشی بولسه آچیراق ایتوب ایکنچی عباره ایله صورار.
 اگر قصور شاگردده بولسه آنی شول کویونچه قویوب ایکنچی گه
 کوچماس بلکه اولاً یانکادن صورار؛ شاگردنک جواب ویرماوی
 قورقودن. یا که اویالودن بولسه اول شاگردکه یومشاقلق کورستوب
 باطریقینی و همتینی آرتدررغه طرشور. اگر بیلماوی عناددن (فارشیلقدن)
 یا که بزوق طبیعتلی بولودن یا که یالقاولق و طرشماددن بولسه هر قایوسینه
 ماسبنچه تأدیب ایدر. (لکن درس وقتنده شلته قیلو و عظ ایتو
 اوزون اوزون ادب فضیلتلرینی سویلاو کبی درسندنک موضوعسندن
 خارج بولغان شیلر ایله مشغول بولماس) شاگردلر معلمنک سؤالینه
 جواب بیرگاج؛ معلم توغری یخشی، بیک یخشی، درست آفرین تحسین
 بیک اعلی، ماشاءالله کبی لفظلرنی کوب استعمال ایتماس؛ زیرا درسده بونلر
 کبی ماقتاو لفظلری کوب ایتولسه شاگردلر کوزنده مدح ننگ
 درجهسی آزایوغه بلکه مدح ایله ذمنک بر درجهده کورونمکینه
 سبب اولور. معلم کوب سویلمک نیز جواب ویرمک آشوغوب
 ایشلامک کبیلردن صافلانمق کرک. زیرا بواش طلبه ننگ جرأتلرینه

و معلم سوزینی تعظیم و اعتبار ایتما و گه سبب اولور همده معلم ننگ
 مهابت و وقاری و نفوذی آزایمقینه سبب اولور معلم درس و سؤال
 و قتلر نده اطرافقه قاراما ینچه طلبه اوستینه قاراب حاللرینه دقت ایتوب
 تور مق تیوشدر (اطرافنکده اولان شاگردلرننگ سکوتلرینی
 (تیک ترولرینی) ایسته سانک اوزنگ ساکن بول لزومسز حرکتلرینی
 قیلمه) دیمشدر .

حسن توفیق مصری افندی ننگ اصول تعلیم کتابدن ترجمه ایلدی* (شهر)

باب النساء

حجاب حقنده آخوند مسعودی افندی مقاله سی

۱۲ نچی ساندین صونک

عجیب قایغو ! جنابلر یزنگ شهرده اوتکار دیکی وقتین بامیم، قریه مزدن یراق
 تو گل صیفیه سنده کچردکی وقتنده اطرافن چور ناغان یالان آباق آچیق باش نیم
 وحشی نیم مدنی حقوقدن محروم مار جهلر ایچون هیچده فکر ده یورت بادیکی
 حالده قایغوسی اسلام قادی ناری ایدی کون سویلا مکن توقتامیدر (۲)

اولده بیچاره اسلام قادی نلرنده حریت یوق دیه ده بر نچی وجه ای دو ب
 یوز اورتو مسئله سن آغه قویه ایدی* یا اور و پالقر قادی نلرننگ حریت
 مسئله سنده، آدم بالالرینه محبت و مدنیت که تمسک (آز عمر لی شرق روسنگ
 ۸۲ نچی نومرون قارامه لیدر) قاعده لرینه مبنی مو بیلمام ؟ دین لرندن
 نی قدر چیتکا کیتکانلر، اخلاق یوزندن مقدس بیلسگان عهد جدید لرینه
 نی کوز ایلان قاراغانلر، اخلاق، فعل لرون اسوتای پاؤلنگ قورنیثوس

(۲) اسلامیت ایچون تو گل انسانیت ایچون نی درجه قایغردقلری، صیفیه لری
 قرینده ساکن خریستیانلری بیور اقرات لر اعانتنده جبراقهرا سورگون قیلوب تور لی سن
 تور لی قریه گه تاراتوب تاشلادقلرندن معلومدر .

اهلینه یبارگان بر نچی رساله سندن ۱۱ نچی باینه وشولوق پاولنک تیمانی گه یبارگان اولگی رساله سندن ۲ نچی باب ۹، ۱۰، ۱۱، هم ۱۲ آیتلرینه و ۵ نچی باب ۱۳ نچی آیتینه تطبیق ایدیلوب، انجیل متی دن ۵ نچی باب ۲۸ هم ۲۹ نچی آیتلری وغیری مقدس رساله لری قارالسه کورلور

آنلرده احتیاطده نیچک مأمورلردر، میدانغه حقلق چیغار. دیمک آنلرنکده زمانزده غیچه، البته زمانزده غیچه حر قالمقلاری اخلاق هم دین لرون آست اوست کتوردکارنددر. دیمک، دنیاغه نی ایچون کیلد کمزینده خاطر لاساک، علم ومعرفت برابرنده دین و آنک احکامنده ایسمزدین چغارماسدین خاطر مزده توتساق، یاورو پاقادینلری آچیق یوزیالان باش یوریلر ایکان، آنلرنکده شول فعللری احکام دین و اخلاقلرینه تمسک برابرنده بولمدیغندن، اوتکانده کورلر کچه و کیلاچکده کورساتیلاچک وجه چه دین و اخلاقلرینه قابل تطبیق بولمدیغنه یغشی توشونساک، بزایسه اوزمزی احکام دین و اخلاق سیدالمرسلین گه متمسک تانوساق، یاورو پالقتنک دین سزلک عالمی نك اخلاقی توگل، دین مقدسمر اخلاقی بزگه کوچرگیچ بولمالیدر.

بعض محررنک، سونمش شرق روسنک دیدکنجه آنلر اوزلرون جبرائیل، شارع و بیامام دخیده نیلار دیوب بیلدکلرنددور؟ اخلاق و فعللاری ایلان اوز دین لرینه اوزلری اعتراض ایدبکنه قناعت لنمیلار، اهل اسلامینده شوندا ی هلاکتکا چاقرالر. بز نك بیچاره ریاسز اسلام قرداشلارمزدن یاورو پالانو چیلرمزده شونلرغه ایارمک بولالر * و الحال موندای میم شرعی مسئله نی عقل ایلان توگل شریعت ایلان کیسار گه کړک ایدی. یاؤرو پالقرننک مقصودلری اسلام قادین لرینک فقط یوزلری آچیق قالمقی؟ خیر! بومادهده یاؤرو پالقرغه ایارمکدان نیندی آفتلر کیل! یوز اورتو مسئله سینگنه دیمیمده، آنک احتیاط ایدکن سیلادک، باللرده کادریل وغیری تانسه لرده یالان باش آچیق کوکر اک اجنبی فولتقینه

قستریاوب، زوجی ایسه باشقه، اجنبیه قادیننی آلوب (البتہ تانسہ نیک معروف یاور و پاچه شرطی آلودرما قدر) یاور و پالقلر قادینلر مسئله سینک حریتن اطرافلیچه تصویر ایدوب پراکتیکانغه قویوب کورساته لر توگل مو؟

یاور و پالقلرنک بوقورقچ وحشیلک، بهایم لک حرکتلرین دین لرنه اولان اخلاق لریغه قابل تطبیق بولمیدیغین خاطر مزده توتوب، اسلامیت حقوقی قارامقنده مونکانی حکم لری کیله؟ بر حرمتہ مصاهره نیک ثبوتی، حفظ نسل اهالی دیولسه ده یاری، همه حرام لرغه اوستوندر دیسامده حقلی من * بومسئله ایسه، دینسزلرنک اسلامیتکا یاوز کوزی ایلان قارار - شرق روسنک ۸۲ نومرینه قارامالیدر - خوفندانگنه چیشلور مسئله توگلدر .

اسلام قادین لری دین سزلیک چه حریت مسئله سینه خواجه بوله آلمس لدر . مقدس دین نوتوق شونی بیرهدر .

شول جنس داش آدم بالالارینه محبت شفقت قاعده سن دان کیله تورغاندر :

Благотворительные пощѣли « بوسه خیریت »

جمعیه سیده ترتیب ایده لر : «سین سیناتتی» ده بوسه خیریت جمعیه سنه الوغ نسلده بولان قادینلر باروب کندوسن ۵ منوت مدت ، قزلی طوللق لرینه قاراب معروف بدل، تا کسه برابرنده - لکن البتہ انصاف اوزره ایرلر کوزلرین بیلاب - اوپدروب بیولغان آقچه نی البتہ خیریت ایچون کاصغه قویالر . حتی بر «ژان رینگالد» نامنده بر ذات شول جمعیتکا باروب کوزلرون بیلاب تا کسه سن اوتاب بر اوچرادیغی قادین نی ۵ منوت بیارماسدان لذت اوزره اوپدکی صونکنده کوزندان بیلادکی نرسه سن آلدقه، زوجندن لک باروب بلدرماسدن زوجنک قوچاغنه کرمش اوز قادینی ایدکن کوردکنده ژان رینگالد مزکنده کوزی چاشکه کبی بولوب اطرافن چورماغان عامه گه کولکو بولدیغی ۱۸۹۹ سنه غزیتهلرده تکرار سویلانگان ایدی .

اساس ايدوب قادين قزلمزنى تعليم علوم شرعيه قىليق، ملت آدابى، دين اخلاقى اوگراتىك، بوندىن صونك معيشتكا توشلى علومى بيلدرايك، توگل روس لسانى غنه، مكن ايكان دول خارجه لسانى دن آنكلاتايق عالمه نك جاهله گه آرتقلى كون كى در، شرعاً بولار خلاف ديو قچقرغان كمسه لرگه مقابله ايدوب مدافعه قىليق، شريعت نك خالص روحن آنكلاتايق - ينه اجنبى لرگه بوزلرون قابليق مونده مى كيم چيلك؟ مونده مى قادينلرنى انسان درجه سندن توشومك؟ شرق روسنك ۸۲ نومر ينى قارالمه ليدر .

ياور وپالقلر قادينلرنى نه قدر حر تانوسالارده ايرانلرگه جميع حقوقه مساوات دعواسنه كيتسه لرده وجدانلرى شاهد اول آنلرنك بو حركتلر ينه قادينلرنك قوه لرون كيم، تاوشلرن نچكه كونكلرون يوقا تانوغان طبيعت، پري رودا فارشوقاله؛ ايكنچى، زوجه لرنى زوج ارگه تابع و محكوم قىلغوجى، اسوتاي پاولنك قورنثيوس اهلينه يازغان اولگى رساله سندن ۱۱ بابده ۳ آيتى، تيت كه يازغان رساله سندان ۲ باب ۵ آيتى، افس اهلينه يازغان رساله سندن ۵ بابده ۲۲ هم ۲۳ آيتى، كولوسى اهله يازغان رساله سندن ۳ بابده ۱۸ هم ۱۹ آيتى و غيرى آيتلرى - اخلاقا ياور وپالقلرنى رد قيله؛ هم اوچنچى، اسودزا كون نك ۱۰ نچى نوم ۱ نچى قسم ۱۰۶ هم ۱۰۷ استاتيه لريده بونى بوقدر اثبات ايده. ديمك، قادينلر طبعاً، اخلاقا و نظاما ايرلر حمايه سنده ايرلر قولتق آستونده بالعكس دگل بونده زمانمزي ياور وپا قادينلرينك زوجيت حقوقىنى اسقاط شرطى ايلان نكاح ايدوله باشلادقلرى حقنده تفصيل غه كرما سامده شونى غنه ايتيم ياور وپا قادينلرينك مخصوص شول فعل لريده اخلافده عموماً مقدس تانوغان رساله لريغه خلاف دور .

بناء عليه آنلرنك برده ايكيده بزنك قادينلر احوالى حقنده تمقيدارى كيلمى، چونكه دين گه تقيد قيلنماسه آنلرغه يتوشمك ممكن، فقط بزدينلرني مقدس تونامز احكامنه تمسك قيلامز، زنهاراسلام اوغلانلرينى ياؤروپالقلر ويساؤروپالنه چيلر عفو قيلسونلار .
 مابعدى بولور*

ايرته يوقلاسانك اوزاق ياشارسنك

اوزاق يشاگان كوب عمر سورگان والوغ واقعه لر گه اوچراغان بر قارت كشيننك دنياده معيشتندن صورالورسه (اول قارت ايرته يوقلى ايدى) ديوب جواب آلنه چقدر. چونكه بو دنياده دائما كسب واش ايلانگنه تور ولاچاق اولسه ايدى بنى بشر مطلقا دنياده ياشى آلماز ايدى. لکن الله تعالى رحمتى ايله بنده لرينه يوقو ياراتمشدر.

وشول يوقو ايله كشى كوندوزده كورمش شدت و مشقت لر سببلى يوغالتقان راحت ونشاطلرينى قايتارور.

ولکن بزلر صوايله هواءنك اوزمز گه نه قدر حاجت اولديغنى بلمگانمز شكلى آچه سز و مشقت سز كلمش يوقونك ده قدرينى بلميمز و فضيلنى سيزميمز چونكه بر كشى كوندوز ياخود بعض كيچه لرده كسب ايدوب بر آچه حاصل ايتسه اول آچه سى ايله يمك اچمك نرسه لرينى آلور يوقو، هواء، صو كييلر اول كشيننك خاطرينه ده كلماز. بناء عليه بولارنك اهميتلرينى ده بلماز. حالبوكه يوقو، هواء، صو كشييلرنك تركلبي نك بر نچى سببلرندن بولوب آنلردن باشقه دنياده ياشامق اصلا ممكن اولماز. بولارنك حياتقه سبب اولديغنى آنكلامق بيك يينگلدر.

مثلاً: اسسى صوسز صحرالارغه يورگانده صوننك قدری آچیق معلوم اولور. اوزمزه (الله تعالی کورساتماسون) ۱۸۸۵ سنهده سودان صحرالارنده یورگان وقتده صوسزلق محنت وشدت لرینه کوب اوچرادق حتی کوز آلدمزده صوصاغان کشیلر مز الوغ بختسزلك لر گه دوچار بولالر ایدی.

هواءنك حیانغه سبب اولدیغنی بلمك ایچون آغز بورنمزنی تومالاب تورساق در حال معلوم اولور که انسان بر مینوتدن آرتق هواء آلمی تیزه آلماز. اما یوقو انساننك اینك ضروری بولغان سبیلری جهل سندنین بولوب حتی انسان یوقوغه طعامدین آرتق محتاج بولادر. چونکه کشی آشامی آچ طوره آلقان کونلرینی یوقوسز شول قدر کونلر طوره آلمیدر. بروقت بر قطای سهدا گاری اوز خاتونینی اولتورمش ایکان بو آدمنی یوقلاتمی اولترمك ایله حکم ایتمشلر احتمال اول کشی اوّل امرده بو جزانی آصوب یاخود آتوب اولترمك دن ینگل کور مشدر.

لکن حبس خانه گه یابقاچ یوقلاتماس ایچون قاراولچیلر قویغانلر ایدی بر هفته اوتمادی، مسکیننك حالی غایت آغرلادی حتی حکومتدن اوتنوب یازدی (منی استه سنکز آصوب، آتوب، صوغوب یاندروب اولترنکز لکن یوقلاتمی اولترماسانکز ایدی) دیوب بوکشی حبس خانهده (۱۹) کونگنه تورسهده اخیر کونلری اولمدن یمان بولدی.

مع ذلك بو زمانده کوب کشیلر تورلی طعام لدتلی اچملکر وتکلفلی کیوملر اختیار ایدوب تونلارینی یوقلامای اویون کولکی وحکایت سویلاشمك ایله اوتکارلر حتی بعض کشیلر اینك قدرلی کیچلرینی خمر ایچو واطوش اوینلر اوینامق ایله آلدشدرالار وشول اوینلری سببلی اوزلرینه کلمش ضررلرنی سیزمیلر کوزلرینه چرم

حاصل بولسه ایسرتکچ صولاری ایچوب نشاط حاصل ایدهلرده یوقو اور نینه یته دیوب اوبیللار.

یوق بولای توگل، چونکه یوقو اور نینه هیچ نرسه تور آلیدر. ویوقو ایله حاصل بولغان نشاط غیر نرسه ایله بولیدر. بلکه ایسرتکچ صولاری ایله حاصل بولغان نشاط تورلی فسق وفسادغه مفضی بولوب آخر الامر اول کشیننک وجودینه ضرر ایدهدر. بناء علیه هیچ کم ایتماسون (کیچ اوطور آمده کوندوز یوقلارمن) دیوب بوکشی تیمر باغانالارنی اورنندن قوباروب آلوب آننک اور نینه تیمردن نق دیوب آغاچ باغانا قویغان کشی کبی بولور.

یوقاریدین آنکلاندیکه یوقوکمیت (اولچاو) برله توگل، تا که تونله قالدیرغان یوقونی کوندوز قضاء قیلنور ایدی. بلکه کیفیت (روش) برله چونکه انسان یاشدین اوق کوندوز اولوبوشغل برله یوانوب تونله یوقلامق ایله عادتلمیشدر. شونلقدن تونله یوقلامق ایله گنه بدنلره نشاط (راحت) حاصل اولور حتی انکلیزلر (کیچده ایرته یاتمق صباح ایرته نورمق کشیگه صحت، ثروت، فطنت کسب این) دیگان سوزلرینی مثل اورننک استعمال ایدهلر. بو نیک بولای یعنی (ایرته یاتمق ایرته طورمق نی ایچون کشیلرگه فائده ایته وجسدلرینه نشاط وراحت حاصل ایدهدر) چونکه کیچ هرکم اشدن توقتاغانلقدن وقت بیک طنج بولا. اگر شول وقت بر کشی یاتسه طنج یوقلی اعضاءلری واطلمی طامرلری تارتلمی برده سلکنو وتاوش بولمغان سببلی باشی ایسرکلکدن آینی شونلقدن ایرته طورغان کشیلر باشقه وقتده اشلی آلمغان اشلرنی اشلی وایلی آلمغان مسئلهلرنی مطالعه قیلا آلادر. اما کوندوز یوقلامق باشنی آوراینه کشینی بر نوع کیفسز صورتده طونوق ایدهدر تارخلقی و آچی تلی ایدهدر.

بوندن معلوم بولدیکه ایرته یاتمق صباح ایرته طور مق حفظ صحت ایچون خیر لو وسیله و قلبلر نك راحت و نشاطلی بولووینه الوغ سبب بولا ایکان .

اینک اوّل بو حقیقتنی کشف قیلغان (۲) کشیلر فرنگلر در . هم آمریکا محرر لرندن (جورج و شنطون) دیگان کشیدر *
بوکشی اوزینه کیچ اون ساعت تولغانچی یوقلامقنی اختیار قیلغان ایدی حتی شول وقتنی (وشنطون وقتنی) دیوب تسمیه قیامشدر . هم بولا رغه بتون آمریکا کشیسی ایار دیلر . اگر اون ساعت بولسه و شنطون وقتنی کلدی دیوب یاتورغه حاضر لانا لر ایدی .

الهلال دین ترجمه، (خواجه)

المجله : عرب و فرس حکیملری بیک کوب زماندین بیرو ایرته یوقلاو ایرته اویغانوننک صحت و عقل ایچون فائده لی ایدو کینی توصیه قیلا کلار اخلاق و حکمت کتابلار نده بو مسئله نی یازغانلار حکمت و فلسفه سیننی آنکلاتقانلار * شهوات بازار نده شغلی آزاراق، میخانه لرده آتش و یرشلی کمر اک بولغان شرق خلقنده مسلمان وغیرده ایسکیدین بیرو عادت هم اوشبو حکمت روشنچه در *

بو مسئله نك ایرته یوقلاو ایرته تورو طبیعی بولغان (انسان نك بلکه هر بر راحتکه احتیاجی بولغان حیوان نك طبیعی ایستگان) حالدر چونکه هر جان ایاسی کون آستونده یاقتیدین فائده لاناوب كرك یراغی ایچون مشقتلانه یوری یوکوره کوتاره تشوره الی غیر ذلك حاجتی ایچون تروشه *

تون قرانغولقنده اش برله ماتاشو- کوبرك اشکه قاراب- قولایسنر بولا دماغ و اعصاب دائما اشلاب توررغه توزمایلر یال ایتوگه محتاجلار *

بس اشکه بیک موافق بولماغان قارانغو تون اشنی تاشلاب
 توررغه وکرکنجه استراحت قیلورغه موافق بولوب چیقادر *
 ایکنچی جهندين قویاش اوزینک نوری تشکان یرده
 یاقیتلیقی و قزولقی برله تأثیر ایتیه حرکتکه کلتوره جانلی و جانسزغه
 باشقه تورلی حالت ویره بوزلاراری ، فانلار آرتغراق یری
 طبیعتلرده نشاط و همت آرتا ، روح گودهنی آنده ومونده سوره
 و تارتا * شول سببدين کون توغاچ یوقلامق طبیعتنک حاضرلنگان
 نرسه سندن توقتاتمق سکونت وغفلت حالینه کلتورمک طبیعتنک
 حالینه بیک خلاف واستامگان اشنی آنکا یوکلاو بولا *

پس چینلاب یوقلای آلمای، کرکنجه یغشی راحت و نشاط
 حاصل قیلا آلمای حتی کدندزگی یوقو غالباً یوقولو او یاولو
 بر آنکغراق بولا * اما تونده قویاش غایب بولغاندين هر
 طبیعتده سکونت کله اش و حرکت غیر تلمری سونه دماغ و اعصابده
 آرتق اشکه همت و قصد قالمای شونلقدین طبیعت یوقونی استای،
 یوقوده نازلانمای تیزراک کله مانعسز طبیعت استادکنجه راحت
 راحت یوقلاب نشاطینی وغیرتینی یانکغارتا *

بو بیاندين عرب و فرس حکیملرینک و اسلام عاقللرینک
 (یوقو مدتیننک اورتالقی تون اورتالقی بولمق کرک) دیگان
 حکمت و شریعت که موافق سوزلرینک معناسی آنکلانسه کرک *
 اسلامنک (قرآننک) احوال طبیعتنی بیانی و اوقات عبادتنی
 تعیینی اوشبو حکمتلرنی آچیق آنکلانادر هرکمنی شول بولمغه
 دلالت قیلادر *
 ما بعدی بولسه کیرک.

احمدباي

ولادتى: ۱۲۵۳ هـ
 ۱۸۳۷ م

مده حياتى: ۷۱ ق
 ۶۹ ش

وفاتى: ۱۳۲۴ هـ
 ۱۹۰۶ م

احمد باي قزان وبلغار مملكتنده وبالجملة روسيه تابعلكنده اينك مشهور آدملردين ايدى بوذاتنك وفاتى بتون ملكت ايچنده ظهور ايدن وافعهلرنك الوغلارندين وبيوك حادثهلرندين بلكه توغرىسى بيوك فاجهلرندين سانالسه درستدر *

احمدباينك ترجمه حياتى هرجهتلىر نچه: (دولت حاصل ايدوى ، عقلىنك صافلىقى، فكرينك توغرىلىقى، همت وغيرتينك بلندلكى ، ملت ايچون خير خواهللىقى، حق وراستلىق ايچون اجتهادى وتعصبى ، حق وراستلىقنى هر نرسه دين وهر كمدين الوغ كورمكى و آلدين توتمقى كىي حاللىرى) نادر (سيرك) كورله تورغان باكه نادر ايشدله تورغان روشده وهر كم ايچون بر درس عبرت ديورلك درجهده ايدى *

تانوغانلار حاللىرى وقاللىرى برله، تانوماغانلار البته فقط حاللىرى برله منم اوشبو دعا مغه قوشولاچاقلاردر :

اى الله ! يخشى نيتده ودرست اعتقادده حالده عمرى توگانكان ودين اسلام فائده سينه قيلغان بز نكچه كوب يخشيلقنى آرسونغان حالده دنيا دين قايتقان وپونكا يقولغان ضعيف بنده نك احمدباينى يارليقاسانك ايدى * فضل و لطفنك برله رحمتنكا آقان بولسانك ايدى *

قيلغان خيراتينى ووصيتلىرىنى بركاتلى واوزى ايچون قيامتده فدا و باعث رحمت، باشقه لار ايچون سنة حسنه وايندگو اورنك قيلسانك ايدى وارثلرينه قالدرغان ماللار ينى ده خيرلى و بركتلى، قالدر وچى و آل وچيلارنك دين و آخرنلىرى ايچون فائده لى ايتسانك ايدى *

آمين يارب العالمن ويا مجيب السائلين * بسر الفانجه

احمد باینک نسبی واصل وطنی

احمد بای: قزان ولایتی مهادش ناخیدسی کبیک خواجه نام قریه دین اور ایکنچی قرن هجری او اسطنده کوچوب اورینبورغ چوارنده اولان قارغالی بلده (سعید بسته) سینه اورناشقان یا که شول شهر نی سعید بابای برله تشکیل ایدشگان ذات نسلندین در صونکفی باباسی حسین بای ابن عبیدالله یخشی دولتی وخلق آرا اعتبارلی بای آدم بولوب قارغالیده اوز محل سنده گی حاضرگی بشنچی مسجدنی یانغاندین صونک ۱۲۳۰ سنه (ه) ده بئاء ایتکان حاضرگی یغاچ مسجد آننک بناسیدر ولکن آنک اوغلی علی بای پچه بولوب اوسکان بای پچه لرنک اکثرنده (کوبرا گنده) کورلگان و ایشدلگان روشچه سفاهت و عشرت کبی اخلاقسزلقلار بیچاره علی آغانی ده قویماغان مالدین واحبابدین آیرلغان آیانچ حالک عمرینی تمام ایدوب عبدالباقی، احمد، عبدالغنی، محمود، عبدالرحمن وبر نیچه قزلارنی صبی ویتیم حالده قالدروب ایلاک قلعه سنده دنیادین قایتقان * الله تعالی یارلیقاغای

صونکره احمد بای وبرادرلری قارغالیده اصل وطنلرنده توروب بایتاق مایه حاصل ایتدکلرندین صونک اورینبورغه کوچوب اخیرگی اون یلده برادرلری برله بولوشکاندین صونک قزاننی وطن ایدوب قزانده چاغنده آخرت یورطینه کوچدی *

احمد باینک او قوشی و تربیه سی

احمد باینک اولگی حالی مکتب و والده سی حمیده خانم دین آغان تربیه سی وقتنی کوب امیدلی دگل و کوب حکماء طرفلرندین خش کورملی و ماقتاولی بولغان: بالالارنک شوخ (شوق) و نشاطلی حالده بولولاری احمد بایده خیلا قوتلی بولغان بولسه ده قارغالی مکتبینه دورت بش قش بارش کلش قیلانوروب یازو او قورلق و یازارلق مرتبه سینه ایرشه آلمانغان (بوشرافت اوچ برادرنک هر قایوسنده بار ایدی برسیده محروم دگل). بالانک شوقلی و شایانلقی

اميدلى وماقتاولى دېگان ايدك قسقه اوى برله بوسوزنى ياتسنو چيلار بلكه بولور لکن بومسئل علم طبيعت بوينچه ثابت وتجر به لر مونكاشاهد در . چونكه صبيده بولغان شوخالق طبيعتنده بلغان اويالوق وقلبنده بولغان اوتكورلك دماغنده بولغان صاغلق دين كلادر *

اگر بر بالا ناز چيفلار ياراتقانه بيك انصافلى يواش، سوران بولسه اول بالاده آرتق اميد بولماس، اول طبيعت برله براشده ده كمال تابا آلماس، آرتق يخشيلقنى ده بولدره آلماس يالقاولق وپستلكدين باشقه يمانلق قولندين كلماس وهيچ اشده (دنيا و آخرت اشلرنده) همت چيقارا آلماس : بوتوغريده بورنغى بلغار قارتلارمزنك : بالانك بولسه شوق بولسون شوق بولسه يوق بولسون (ديگان سوزلرى بيك درست حكمتلى سوزدر *

مگر شوخ بالا تربيه گه وسافلواغه باشقه دين آرتغراق تربيه گه محتاجدر ضررلى بالالاردين يمان صحبتلردين سافلانسه يخشى تربيه وتعليم ايدنسه ذاتنده بولغان استعداد اوتكورلكنى اول بالا تيوشلى اورنده استعمال ايدر اوزينك انسانيتى واسلاميتى ايچون گوزل قورال ايدر * اگر بالعكس موندای بالانى يخشى سافلانماسه تيوشلى روشچه اوگرادلماسه بالا اوزينه اوچراغان كشيدين عادت اوگرانور يمانلارغاده كوب اوچرار صحبت ايدر اوزينه تورلى آغرفلار ، آفتلر يوقدرر ، اخلاقى بوزولور وجودى وحياتى اوزينه هم ملتينه زيانلى بولور * بواشده باش عيبلى آنا و آنا بولوب آزاق عيبلى هلاك بولغان بالا اوزى بولور * احمد باينك اوقوغان مكتبى ترتيبلى خلفه سى اصوللى اوقوتو بابنده معرفتلى كمسنه بولغان بولسه آنك شوخالقى اوقووينه زيان ايتماس بلكه كوب فائده ايتكان بولور ايدى * ولكن... الخ

اوقوتقان خلفه سى قارغاليده مجلسينه موعذن بولغان ايدى بر قارغاليده مجلسده مكتبلرى اصلاح ايتو كرك اوقولار اوقوتولار

ترتیبی بولو ضرور دیو سوزلر آچولغاچ خلفه سینه اوپکلاب موءذن
 آزیغه سبق اوچون نچه یلر یوردم یخشی ضبط برله اوقوتما دی
 یواش بولدی منی نادان قالدردی دیو اوینی چنلی عتابلی خطاب اینکان ایدی
 والدهسی بایناق تدبیرلی و دیانتلی خاتون بولدقینی، 'یهک'، 'ایچمک'، یاتمق
 تورمق آد ابلارینی و بعض دعالار اوگراتدکینی اوزی سویلر ایدی *
 ایمان شرطی رساله سی اخیرنده بولغان عقیده منظمه فی و فرق فرض
 رساله سینیی یاددین بله ایدی مقررالدین سوره بقره اخیرینی (اوج آیتنی)
 آیه الكرسی و سائر بایناق فسقه سوره لر و فسقه چه دعالار یادنده ایدی
 وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ آیتنی کوب اوقور ایدی کوب زماندین بیرو بو آیتکه
 مداومت قیلدقینی سویلی ایدی *

سوره یس و سوره ملک سوره لرینی و مصحف شریف یوزسدین
 تانوب اوقور ایدی *

یازودین الشی: ویکسل وچیک کغذلرینه، خطلرینه ودفترلرینه
 قول قویارلق تمغابرله یازو آراسنده راق چامالاب تانورلقنه احمد حسینف
 دیو تاتارچه و روسچه قول قویا ایدی *

روسچه قول قویماقینی مسکوده بانکاغه چیک کاغذینه قول
 قویاسی بولغاچ صابر جاندین کوجرگیچ یازدروب برکیچده اوگراندیم
 دیور ایدی یازو تانوما یازه بلمای اولارگه یارامای بر غیرت قیلوب
 اوگرانسام ایدی دیو اولرک سویلر ایسه ده صونکفی زمانلرده
 اشغالی کوبایوب غیرتی آزابوب اوزی قارتایوب اول سوزینی اونوتدی *
 ما بعدی بولور.

احمد بای حقنده مدرسه محمدیه طرفندین مرثیه.

هر تورلی کشی توغار یر یوزنده

بای اولور یاخود فقیر یازمشنده

استاذ معلوم شاگردله بولغان کبی

بایلرک نتیجه سی خدمتنده

فایده یوق آفچه جیو بولسه مقصود
 آندای بایدن ملت بولماس اصلا مسعود
 شونک ایچون مالنک بولسه عزیز بایم
 ترقی و معارفکه آفچه نکنی دود
 لکن بوندای بایلر کوب تابولماس
 تابولسه ده بودنیاده منگو تورماس
 بعض وقت توشوبده یوغالادور
 بیک قدرلی بولسه ده کچوگه آلماس
 منه بو یل احمد بای علی اوغلی
 راحت اورنون کورماگه رحلت ایتدی
 ولکن ملتینه زور تأسف
 برده خلفی قالدرمی کوچوب کیتدی
 جنازه سی سه شنبه کون کوتارلدی
 بو کونده ملتیز اسف ایتدی
 خصوصاً م. مدرسه محمدیه
 درس لر توققاتوبن ماتم توتدی
 مدرسه نك ماده آناسی ایدی
 یتمگان کوب یرینی یتشدردی
 آنادن یتیم قالغان بالاکبی
 بیوغوب آه اورمق ایندی قالدی
 هر شاگردنک آغوزنده احمد آغا
 یخشیلرنک کوچووینه حیران قالا
 رَحِمَ اللهُ رَحْمَةً وَاسِعَةً
 چین کونکلدین جمله شاگرد دعا قیلا

اعلان

مسکاو دین نشر ایدلہ چک تربیہ اطفال مجموعہ سندین ہر نسخہ
ادارہ مزگہ ایرشدی رونقلی و حقیقہ تربیہ اطفال ایچون گوزل مقدمہ
بولمقی امیدلی کورلدی .

قیمتی : سنہ گہ . . . . . ۵ صوم

آلتی آیفہ ۳

ہر دانہسی . . . . . ۲۵ تین

آدرس مسکاو تسوتنوی بولوار بابیبکیف یورطندہ تربیہ اطفال ادارہسی

دنیا و معیشت ژورنالی ایچون مشتری دفتر آچقدر .

حقوق اسلامیہ و شریعت محمدیہ وبالعموم ملت اسلامیہ گہ خدمت
ایدلہ چک و ہفتہ دہ ہر مرتبہ نشر اولنور ادبی فنی رسالہ در
ہر آیدہ مبارک کیچہ لرنامندہ فنون و معارفدن بحث ایدر ہر رسالہ و سنوی
مشتریلرہ خانہ ایچون زینت بیر اچاک اعلا ہر کالیندار ہدیہ ایدار

یلق . . . . . ۵ صوم تین

یارم یلق . . . . . ۲ صوم ۵۰

۳ آیلق . . . . . ۱ صوم ۲۵

۱ آیلق ۵۰

بدلی

اورینبورغ داخلینہ

یلق . . . . . ۶ صوم تین

یارم یلق . . . . . ۳ صوم

۳ آیلق . . . . . ۱ صوم ۵۰

چیت ایچون

تولاولینکل بولسون ایچون آچہ فی ہر اوج آیفہ ۲ شارصوم بولوب بیارمکک ممکن
آدرس : اورینبورغ ژویدینسکی اورامدہ فیثمان یورطندہ دنیا
و معیشت ادارہسی

اعلان

الدين والادب مجله سينه ۱۳۲۵ نجی سنه سی ایچون مشتری
دفتری آچیق.

اوشبو نسخه بویل ننگ اخیر سانی بولوب کلاچک محرم باشندین
برنجی سان ایکنچی جلد دیه باشلانور.
نصیب بولسه آیفه ایکی مرتبه نشر ایدیلوب هر ساننگ حسن
توفیق افندی مصری ننگ پیداغوغیاسی باصیلاچاقدیر وسنه اخیرنده
جزء اولی تمام اولوب نادر الوجود بر کتاب تشکیل ایدر.

محترم افندیلر!

الدين والادب مجله سی توغر یسنده (کرك بدل اشتراك كرك بدل امانت)
بولغان اعانتلر نکرنی که ندر سانکز ایدی.

مجله ننگ قیمتى: | یلغه ۳ صوم.
| یارم یلغه ۱ صوم ۵۰ تین.

آدریس: قزان ملا عالم جان.

یاکه: الدین والادب.

فرانده اوز بورطه نه اخشامدین صونک یموشلی کشی قبول ایداور.